

Oponentura diplomu Josefa Kučery, Transformace čerpacích stanic, AVU, ateliér Šik.

Zadání, ateliér.

Neodpustím si nejprve toto: tento ateliér zpovzdálí sleduji a vždy se těším na jeho semestrální výsledky - dlouhodobá, profesionální péče o studenty, nadčasovost, netrendovost, konzistentnost. Uf, není to v dnešním hysterickém, těkavém a usoutěženém světě hodno uznání? Zadání hybridního domu, resp. propojení tak chronicky známých typologií jako je benzínka a městský dům – pěkné, díky za oslovení.

Program, analýzy.

Mám rád zadání, která mají konkrétní program, jinak se člověk utápí v pocitech, představách, můžeme donekonečna debatovat o tom, co město, společnost potřebuje, co cítí, jak se cítíme my a – nic z těchto debat nemusí vzejít. Josef zde píše: *je nezbytné revidovat řídce zastavěné a monofunkční plochy benzínek do formy městských hybridních domů*. Souhlasím, panuje shoda, že města se mají spíše zahušťovat než rozrůstat do krajiny, že objekty, které obsahují více funkcí, jsou životaschopné, že typologie se začínají prolínat, a tak dále. Tyto úvahy jdou napříč měřítkem v architektuře – od drobných zásahů, přes objekty až k územnímu plánování. Svět se mění, obor se mění. Je v tom filozofování, vize i schopnost vnímat současné město. Josef zadání nejprve rozebírá, analyzuje zeširoka, ale bez přehnané intelektuální omáčky. Vidím všechny ty rozborů dopravní, urbanistické, společenské, pohybové. Začíná s referencemi městských domů s čerpačkami v přízemí ze světa, přidává české příklady. A pak čtu – „Productive city“ a spoustu dalších universálních provolání. Uf, jsem z té angličtiny špatný, neznámá nic, není schopna postihnout národní vůně kdekoliv, shazuje a oblbuje. Jak zadání popsat česky, jak jej vůbec vidět česky? Výkonné město, město práce? Nejde o romantické národovectví, jde o to, že benzínky v Praze ještě mají své specifické charisma. Kdo si do nich v půl třetí ráno šel pro bagetu, ví o čem mluvím. Odstavec ukazující benzínky, končí fotografií s nabíjecími stanicemi, bez lidí, bez energie. Ta fotka ukazuje, oč jde. Že pokud tupě přijmeme tento jediný správný, universální model světa, neuvidíme jiné věci. Zde tedy prvně namítám - že šlo více prozkoumat pražské souvislosti. Ony by se totiž promítly do návrhu dále.

Místo.

K Holešovicím mám osobní vztah a jsem rád, že zde už nežiju. Jako mladé architektonické tele jsem zde v letech 1998 – 2003 měl ateliér, prochozeno hodně a všechna ta místa byla tak krásně špinavá. Právě ty prostory, kde se nyní pohybuje Josef, bylo místo s bezdomovci, zaplivanými bary, opuštěnými sklady a hnědou nepřívětivou řekou. Teď jsou zde moderní bytovky pro hypotékové mládí, hipsterské kanceláře a všelijaké pekárny a galerie pro šťastné korporátní zaměstnance. Spořádaný svět. Pozemky podél řek bývají v evropských metropolích ty nejluxusnější a Praze se to děje také. Jak a na co vše má člověk reagovat, ocitne-li se na výpadové dálnici, u vody, za skleněnými administračkami, poblíž nových bytovek a pod železnicí? Odlišné věci jsou zde pohromadě, krásně nehezka autentická parcela.

Koncept, urbanismus.

Idea jsou 4 objekty + benzínka, mezi nimiž je prostor. Takové mini-městečko, svět sám pro sebe, jako by to byl blok, který se rozpadl. V kontextu místa tomu rozumím, je to mírně obráceno do sebe, život je cítit spíše uvnitř, ne vně. Teď to může fungovat, je to ze dvou stran ohraničeno dopravou. K řece otevřeno přes schody, napojeno na trasy podél vody. Překvapivě otevřeno k železnici. Také nyní asi v pohodě neb vlaky už nejsou hrozba, spíše romantika a něco starého nostalgického, co dokonce může zvyšovat hodnotu věci. Jsou to tedy osamělé domy, mezi nimiž fouká vítr a každý objekt má svou velikost a tím pádem i architekturu. Opak uzavřeného bloku. A propos - byl blok například zkoumán? A z jakého důvodu byl případně zavržen?

Architektura, materiály.

Architektura je nadčasová, modernistická, klidná, funkční a hlavně industriální. Věřím ji. Za sebe bych více tematizoval princip vnější a vnitřní fasády, dále princip čela a boků objektů a určitě bych zkoumal princip

fasády k výpadovce (nápis, billboard?), ještě by to podpořilo syrovost a perifernost projektu. V zákresu z ulice na mne působí domy holešovicky, v zákresu z výpadovky ale trochu banálně.

Dispozice.

Do solitérních objektů se dělají dobře, máte světlo odevšad, nic nestíní, nevznikají tmavé kouty. Jenže se nabízí otázka, kolik HPP tak bylo ztraceno, zda by v případě reálného investora nebyl tlak na více ploch a méně vzduchu mezi. Můj zdvižený prst s otazníkem. Volná dispozice pracovní jednotky představená v detailu je reálná, dovedu si představit, že bych si takový prostor pronajal. V rámci celku jsou však pracovní prostory pro ono Productive-city podle mne zbytečně definované a zařízené, stačí hygienické jádro, schodiště, výtah a zbytek volný, každý si zařídí po svém, investor si tím výrazně sníží náklady a výrazně zvýší šíři nabídky. Prosím Josefa o obhájení ekonomičnosti parkovacích míst pro každé podzemní podlaží, na první pohled bych čekal více míst a méně místností.

Veřejný prostor a prostor kolem domů.

Vlevo výpadovka, dole trať. Nahoře a vpravo park, řeka, cestičky. Tak jednoduché schéma, funguje, chápu, k tomu nic nemám. Možná bych dovnitř přidal ještě více zeleně – pro stín, mokro, pohlcování zvuků města. A pro pocit dvora lampy, lavičky, hrazdu, něco... Možná bych tento prostor zlidštil, představil zajímavěji, na mne je to trochu studené.

Konstrukce, technologie, normy.

V kapitole Konstrukce je krááásný obraz řezu domem, mám rád takové, výborně. Doporučuji více popsat srovnání návrhu se současnou platnou legislativou, např. PSP, ohledně parkování, mobiliáře, nakládání se zelení, řešení dešťových vod, zkrátka všechno to, na čem nás pěrují úřady a co občas znemožňuje navrhovat chytré nebo nezvyklé věci. Konstrukce objektů snad až příliš reálná, co promítnout princip periferního urbanismu do perifernosti konstrukční? Mám na mysli buď snahu o maximální levnost a banálnost – jako koncept nebo naopak nadstandard odkazující k luxusu Holešovic. Tot' na Tobě Josefe, co bys zvolil, proč si to zvolil a kolik stojí Tvůj m3. Co se týče norem, které jsou u nás tak přísné (z mého pohledu přepjaté, bránící stavět lehce a správně), prosím o debatu nad možností promítnat hybridnost typologie do hybridnosti legislativy. Např. jiné požární normy, když se promíchávají typologie, jiná hygiena, jiná akustika, když jde o nájemní prostory (princip dobrovolnosti, vím, do čeho jdu), atd., myslím, že to je velké téma a ohromně by prošťouchlo náš obor.

Plány, grafika, presentace.

Pěkné, dovedu si ale představit, že největší únava a stres je na konci práce, takže některé věci nejsou rozkresleny do detailu (např. situace jako jeden z hlavních obrazů pro čtenáře), věci si ale rád domýšlím a představuji a tak je tato výška nevýznamná. Dílčí prostory celého komplexu představeny jsou, možná kdyby bylo více času a sil, mohly být ve větším detailu. Celkově témata v nadpisu této kapitoly jsou pojata profesionálně, děkuji.

Kontroverse, otázky, šťourání.

HPP, ekonomika projektu, mírná banálnost vnějších fasád (buď to chtělo ještě méně architektury, nebo o hodně více), větší zdůvodnění poměrů typologií, funkcí, náplně. Podrobněji říci, pro koho jest navrženo, nebát se toho člověka literárně definovat, jeho život, sociální zařazení, ekonomickou zdatnost, jak se bude vyvíjet, kdy sem přijde a kdy odsud odejde, má rodinu?, je zaměstnanec nebo podnikář?, nebát se popsat jej. Provéřit i jiné formy celkové urbanistické zástavby (tedy např. blok, věže, jeden solitér, atd.) – toto není výška, ale otázka!

Celkové hodnocení.

Jsme jako architekti ještě schopni mluvit do zadání a typologie pro konkrétní parcelu? Není dnešní svět tak provázaný, složitý a zároveň rozdrobeně relativní, že naším údělem není být sociálně-ekonomický inženýr,

ale jen zhmotňovač těchto aspektů? Můžeme vědět, že ještě za 20 let bude tato parcela zralá pro pracovní prostory v kombinaci s byty a benzínkou a ne třeba jako ubytovna pro válečné uprchlíky nebo sklad vojenského materiálu? Za mne není ostuda být stavitel, sestavovat programy, které ale definuje někdo jiný, naopak mě to může odlehčit hlavu. Dělbá práce věci uvolňuje. A kromě toho – a vím, že to zní jako klišé, do naší práce se brzy dostane Umělka (AI) a v čem můžeme být nenahraditelní, je právě ono lehké, lidské a cituplné materializování poté, co někdo shromáždí studená data a zadá.

Jde o závěrečnou práci, ukončující studium (nejen na této škole, Josefa znám ještě z FA), cítím z ní snahu hledat odpovědi právě na výše řečené otázky, vidím schopnost sestavovat. Slyším možná kritiku na některé věci od Vás, kteří tento projekt vidíte prvně (zejména ekonomicko-typologické). Vnímám však také definovaný názor, určitou zralost a uvážlivost. Vnímám poměrnou složitost a velké měřítko zadání, vnímám přípravu před výkresy. Vnímám celistvost celého procesu „zadání-návrh-výsledek“ a hlavně - vidím hotového architekta.

Proto oceňuji a hodnotím za B. Hodně štěstí Josefe - nejen v architektuře!

3.6.2024, David Kraus.